

Projekt

z dnia 11 września 2017 r.

Zatwierdzony przez

SEKRETARZ MIASTA

mgr Ryszard Szczygiel

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ŁUKÓW**

z dnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.), Rada Miasta Łuków uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łuków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Jodełko

RADCA PRAWNY

Przemysław Smolarz

**NACZELNIK
Wydziału Spraw Społecznych**

inż. Szczepan Kojtych

KIEROWNIK BIURA

mgr Katarzyna Wereszczyńska

Załącznik
do Uchwały Nr .../.../2017
Rady Miasta Łuków
z dnia września 2017 roku

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017-2020**

Łuków 2017

Spis treści

WSTĘP

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W OPARCIU O AKTUALNY STAN PRAWNY
 2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W POLSCE I MIEŚCIE ŁUKÓW
 - 2.1 BADANIA OGÓLNOPOLSKIE
 - 2.2 BADANIA W MIEŚCIE ŁUKÓW
 3. CELE PROGRAMU I ICH REALIZACJA
 - 3.1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU
 - 3.2. ZASOBY MIASTA ŁUKÓW W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU
 - 3.3. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU
 - 3.4. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU
 - 3.5. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU
 4. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY
 5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU
 6. FINANSOWANIE PROGRAMU
- ZAKOŃCZENIE

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe - zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Miasto Łuków podejmuje liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane zarówno do osób doznających przemocy (pomocowe), jak i do osób stosujących przemoc (interwencyjne). Jednym z takich działań było uchwalenie przez Radę Miasta Łuków Uchwały Nr VIII/59/2011 z dnia 13 maja 2011 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania (w ramach Zespołu funkcjonują grupy robocze). Ponadto duży nacisk kładzie się na stały rozwój

profilaktyki – propagowanie postaw alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zajęcia profilaktyczne skierowane są nie tylko do dzieci i młodzieży, ale i do osób dorosłych (rodziców). Odbywają się też szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym dla pracowników „pierwszego kontaktu” m.in. pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia, pedagogów szkolnych i psychologów. Pomimo działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w mieście Łuków.

Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Łuków planowany jest w perspektywie kilkuletniej. Obecne działania Programu obejmą lata 2017-2020.

W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W OPARCIU O AKTUALNY STAN PRAWNY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwana dalej ustawą definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera formy: przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, seksualnej, a nawet przemocy ekonomicznej. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia (popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami i przedmiotami, parzenie, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.).

2) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego itp.).

3) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu (wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, stosowanie gróźb itp.).

4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.).

5) zaniedbanie – to ciągle nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma negatywne konsekwencje i jest przestępstwem z art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks Karny. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Pomimo większej świadomości społecznej tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także często mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieskie Karty”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Szczegółowe zasady prowadzenia procedury określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Z uwagi na obowiązek ustawowy i społeczny dbania o osoby dotknięte przemocą w rodzinie należy te działania kontynuować i wyznaczyć nowe zadania.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.),
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.),
- 3) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz.487 z późn. zm.),
- 4) ustawę z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.),
- 5) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.),

- 6) ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1782 z późn. zm.),
- 7) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.),
- 8) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.),
- 9) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.),
- 10) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010 r., Nr 201, poz. 1334),
- 11) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularzy” Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

Ponadto Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 jest spójny z:

- 1) Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014-2020 z dnia 29 kwietnia 2014 r. (M.P. z 2014 r. poz. 445),
- 2) Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020,
- 3) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Łuków na lata 2014-2020,
- 4) Miejskim Programem Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 dla miasta Łuków,
- 5) Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łuków na 2017 rok.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W POLSCE I MIEŚCIE ŁUKÓW

2.1 BADANIA OGÓLNOPOLSKIE: (źródło: <http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/ogolne/diagnoza-zjawiska-przemocy-w-rodzinie-w-polsce/>)

We wrześniu 2007 roku TNS OBOP (Ośrodek Badania Opinii Publicznej) przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie: „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i domowników

o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”, którego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie. Było to badanie przeprowadzone metodą wywiadów telefonicznych CATI na losowej próbie 3 000 osób w wieku powyżej 18 lat.

Postawy wobec problemu przemocy, reakcje społeczne:

- ✓ Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoić może mimo wszystko stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich; wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinach obserwowanych w otoczeniu,
- ✓ częste jest obarczanie ofiar przemocy odpowiedzialnością za doświadczaną przemoc – co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo uważa, że strach przed poruszeniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony,
- ✓ znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%), powodami do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną,
- ✓ niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydzielenie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności,
- ✓ poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy jest wyraźnie wyższe od przeciętnego wśród osób po pięćdziesiątym roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi,
- ✓ mężczyźni częściej niż kobiety zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn; stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

Występowanie zjawiska przemocy:

➤ ofiary:

- ✓ jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%) - większość z tych osób było ofiarami przemocy najwyżej kilka razy i wcześniej niż przed 12 miesiącami; osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest 11%,
- ✓ najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%); rzadziej badani doświadczali przemocy fizycznej (17%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%),
- ✓ co piąty Polak (20%) doświadczył jednej formy przemocy, co dziewiąty (11%) dwóch różnych form, natomiast czterech na stu (4%) było ofiarami trzech jej form, a co setny (1%) był narażony na wszystkie cztery rodzaje przemocy,
- ✓ do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%); do doświadczania przemocy co najmniej raz, częściej przyznawały się osoby z wyższym niż z podstawowym wykształceniem,
- ✓ doświadczanie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny - 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy,
- ✓ istnieją formy przemocy, które o wiele częściej dotyczą kobiet niż mężczyzn; przemoc seksualna dotyczy kobiet aż w 86% przypadków (według deklaracji ofiar), po skorygowaniu tych wyników o odpowiedzi sprawców odsetek ten nie zmienia się.

➤ sprawcy:

- ✓ co piąty Polak (20%) – według uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego; zazwyczaj zdarzyło się to co najwyżej kilka razy i ponad 12 miesięcy temu,
- ✓ sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%), znaczny odsetek sprawców przyznaje się do stosowania tylko jednej formy przemocy (13%).

➤ świadkowie:

- ✓ ogólnie ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarami przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny),

- ✓ ponad połowa (52%) Polaków zetknęła się w swoim otoczeniu z przemocą psychiczną. O rodzinach, w których dochodzi do przypadków przemocy fizycznej wie 44% badanych, a co czwarty (26%) zna rodziny dotknięte przemocą ekonomiczną, najrzadziej zdarza się, żeby respondenci wiedzieli o sytuacjach przemocy seksualnej – 9% ankietowanych osobiście zna przynajmniej jedną rodzinę, w której do niej dochodzi,
- ✓ 14% respondentów deklaruje zamieszkiwanie w gospodarstwie domowym, w którym ofiarą przemocy było dziecko, natomiast 5% w takim, gdzie przemoc stosowana była wobec osoby starszej lub niepełnosprawnej.

2.2 BADANIA W MIEŚCIE ŁUKÓW

Na terenie miasta Łuków działania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie koordynuje Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany przez Burmistrza Miasta Łuków Zarządzeniem nr 95/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 roku. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

1. ośrodka pomocy społecznej,
2. komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
3. policji,
4. oświaty,
5. służby zdrowia,
6. sądu,
7. inne podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań Zespołu należy m. in.:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- ✓ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Indywidualnymi przypadkami występowania przemocy w rodzinie zajmują się grupy robocze zwoływane na skutek zgłoszeń i podejmowanych interwencji po wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”. Członkowie Zespołu i grup roboczych wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Łuków została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki.

Tabela 1. Przemoc w rodzinie na terenie miasta Łuków w latach 2014-2016

Rok	Ilość interwencji domowych	Ilość wypełnionych NK
2014	519	135
2015	515	141
2016	604	149

Źródło: sprawozdanie z KPP Łuków za rok: 2014, 2015, 2016.

Tabela 2. Liczba przyjętych Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2014-2016

Rok	2014	2015	2016
Liczba przyjętych Niebieskich Kart	136	141	150

Źródło: sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łukowie za rok: 2014, 2015, 2016.

Tabela 3. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”

Rok	2014	2015	2016
Nazwa instytucji			
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukowie	1	0	1
Komenda Powiatowa Policji w Łukowie	135	141	149
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0

Służba zdrowia	0	0	0
Placówki oświatowe	0	0	0

Źródło: sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łukowie za rok: 2014, 2015, 2016.

Tabela 4. Szczegółowe dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Łuków w latach 2014-2016

Rok	2014	2015	2016
Liczba rodzin, w których została sporządzona NK	102	134	142
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej: W tym: - kobiety - mężczyźni - dzieci	93 14 1	95 15 2	91 19 1
Liczba sprawców przemocy domowej W tym: - kobiety -mężczyźni - nieletni	4 94 0	3 105 1	5 108 0

Źródło: sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łukowie za rok: 2014, 2015, 2016.

Tabela 5. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z Ośrodka Pomocy Społecznej w Łukowie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2014-2016

Rok	2014	2015	2016
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z Ośrodka Pomocy Społecznej w Łukowie z powodu przemocy	3	4	6
Liczba osób w rodzinach	10	10	15

Źródło: Sprawozdanie MPiPS w latach 2014-2016.

Tabela 6. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu planu pomocy w latach 2014-2016

Rok	2014	2015	2016
Liczba zakończonych procedur NK	92	92	98

Źródło: sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łukowie za rok: 2014, 2015, 2016.

Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych.

W ramach swoich kompetencji Punkt Konsultacyjny w latach 2014-2016 realizował działania:

Tabela 7. Formy pomocy w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy i Osób Uzależnionych w latach 2014-2016

Rok	2014	2015	2016
Liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy - ogółem	350	384	389
Liczba osób, którym udzielono pomocy prawnej	115	120	127
Liczba osób, które skorzystały z grup wsparcia dla ofiar przemocy	95	98	84
Liczba udzielonych porad mediacyjnych	106	74	87
Liczba kobiet objętych wsparciem grupy terapeutycznej dla kobiet uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz doświadczających przemocy	93	115	109

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Problemów Narkomanii i Przemocy w Rodzinie.

Z doświadczeń osób i instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie wynika, że statystyki nie oddają skali problemu, w szczególności gdy ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci. Ofiary przemocy często przez długi okres czasu ukrywają swój problem, dlatego trudno jest ustalić dokładną skalę zjawiska przemocy.

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska przemocy w rodzinie przeciwdziałanie tej przemocy wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio lub pośrednio tym problemem. Dla skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Utworzenie sieci współdziałających ze sobą instytucji, koordynowanej przez Zespół Interdyscyplinarny daje szansę na zwiększenie i złagodzenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości.

3. CELE PROGRAMU I ICH REALIZACJA

1. Celem Programu jest:
 - 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Łuków,
 - 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Cele Programu będą realizowane przez:
 - 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
 - 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie miasta Łuków,
 - 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
 - 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
 - 6) kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

3.1.ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Realizacja celów Programu zakłada:
 - 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
 - 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
 - 3) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
 - 4) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
 - 5) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

3.2.ZASOBY MIASTA ŁUKÓW W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin (pracownicy socjalni, pedagodzy, policjanci dzielnicowi, kuratorzy, terapeuci, psycholodzy, pracownicy służby zdrowia).
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Łukowie, Komenda Powiatowa Policji w Łukowie, Sąd Rejonowy

Łukowie wraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratura Rejonowa w Łukowie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łukowie, placówka leczenia odwykowego, placówki oświatowo-wychowawcze, zakłady opieki zdrowotnej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łukowie, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kościoły.

3.3.CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Wsparcie działań i współpraca z samorządem miejskim, powiatowym i wojewódzkim.
2. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
3. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
4. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie miasta oraz poza nim.
5. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
6. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu osób uwikłanych w zjawisko przemocy.

3.4.REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

Celem głównym jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Łuków, które realizowane jest w szczególności poprzez:

1. **Kontynuowanie działalności funkcjonującego na terenie miasta Łuków** od 2011 roku Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej Zespołem Interdyscyplinarnym w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb, poprzez zadania Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. **Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych** ma na celu:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta Łuków,
 - 2) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,

- 3) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 4) występowanie z zawiadomieniami do Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 pkt. 2 ustawy,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą oraz zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 7) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 8) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 9) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 10) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

3. Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, w tym prowadzenie warsztatów wychowawczych (szkoły dla rodziców),
- 2) propagowanie mediacji (w tym mediacji rodzinnych) w rodzinach w których występują konflikty zanim dojdzie do przemocy,
- 3) edukacja przedmałżeńska i rodzinna,
- 4) obalanie mitów na temat przemocy,
- 5) szkolenia na temat przemocy dla kadry służb pomocy społecznej i innych podmiotów realizujących Program,
- 6) prowadzenie zajęć wychowawczych oraz informacyjno-edukacyjnych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia zjawiska przemocy rówieśniczej,
- 7) realizacja programów edukacyjnych i wspierających dotyczących zapobiegania przemocy wobec dzieci i osób dorosłych (osoby starsze, niepełnosprawne itp.),
- 8) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących życie bez przemocy,
- 9) udział w kampaniach ogólnopolskich,
- 10) przygotowywanie, dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 11) prowadzenie tablic informacyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej,

- 12) publikowanie na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łukowie oraz Urzędu Miejskiego w Łukowie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- 13) spotkania informacyjno-edukacyjne z młodzieżą szkół średnich na temat form przemocy i sposobów zachowania w sytuacjach uwikłania w to zjawisko.

4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

- 1) izolowanie sprawców od ofiar,
- 2) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 3) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc,
- 4) kierowanie wniosków do: Sądu Rejonowego w Łukowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łukowie w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) realizację działań podejmowanych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

5. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

Rozpowszechnianie informacji na temat:

- 1) bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- 2) pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- 3) praw osób będących ofiarami przemocy,
- 4) programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 5) instytucji udzielających wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy i ich rodzin.

3.5.ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
2. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

4. Brak współpracy niektórych rodzin w zakresie przewyższania kryzysów.
5. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
6. Słaba kondycja ekonomiczna rodzin.
7. Zbyt mała współpraca interdyscyplinarna ze strony niektórych instytucji.

4. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć przede wszystkim poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Realizując działania zawarte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Ustawiczne działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
2. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc na temat skutków prawno-moralnych przemocy w rodzinie.
5. Wzrost liczby osób stosujących przemoc potrafiących kontrolować swoje agresywne zachowania oraz rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy.
6. Nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności i wiedzy na temat podstawowych zasad przeciwdziałania przemocy.
7. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw rodzicielskich, a także właściwego rozwiązywania wewnątrzrodzinnych konfliktów w rodzinach zagrożonych przemocą.
8. Zwiększenie wiedzy w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie u profesjonalistów zajmujących się tą problematyką.
9. Zwiększenie efektywności pracy pracowników służb i instytucji udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. Zmiana postaw mieszkańców miasta Łuków wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

5. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych przez podmioty zajmujące się przemocą w rodzinie. Monitoring będzie polegał na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji ich kierunków w przypadku istotnych zmian.

6. FINANSOWANIE

Finansowanie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 odbywać się będzie ze środków budżetu Miasta, w ramach realizacji bieżących zadań poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Łuków i miejskich jednostek budżetowych zaplanowanych na dany rok. Ponadto program może być finansowany z dotacji uzyskanych z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych, środków pozabudżetowych pozyskanych jako dotacje na realizację projektów finansowanych z funduszy europejskich oraz w ramach własnych środków posiadanych przez organizacje pozarządowe realizujące zadania programu i innych.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań, mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Osiągnięcie zawartych w programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz rodzin i osób.

KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łukowie
[Podpis]
mgr Anna Strzyżewska

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program zawiera szeroki wachlarz działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz usprawni system pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie.

Celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.